

- ۱ در نوشته‌ی زیر، منظور از «به طریق انبساط»، چیست؟
«یکی از یاران به طریق انبساط گفت: از این بوستان که بودی، ما را چه تحفه کرامت کردی؟»
- ۲ از متن درس برای کاربرد هریک از حروف زیر، سه واژه‌ی مهمّ املائی بیابید و بنویسید.
ح (..... = =)
ق (..... = =)
ع (..... = =)
- ۳ سه واژه در متن درس بیابید که هم‌آوای آن‌ها در زبان فارسی وجود دارد.
- ۴ مفهوم کلّی مصراع دوم بیت زیر با کدام گزینه مناسبت دارد؟
«هیچ نقّاش نمی‌بیند که نقشی برکند/ و آن که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده‌ای»
الف) ما عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ. / ب) ما عَرَفْنَا حَقَّ مَعْرِفَتِكَ.
- ۵ معنی عبارت زیر را به فارسی روان بنویسید:
به شکر اندرش مزیدِ نعمت.
- ۶ در ابیات زیر «جهش ضمیر» را مشخص کرده و نقش دستوری آن را نیز بنویسید.
الف) هر دو عالم یک فروغ روی اوست / گفتمت پیدا و پنهان نیز هم
ب) هر چند لطیف عالم می‌خوانید / بنگر تو که چه خار نهادند مرا
ج) نیاید همه هیچ کارش پسند / گشادن همان و همان بود بند
د) تو از هر سه دختر یکی برگزین / که چون بینمش، خوانمش آفرین
- ۷ نقش ضمیر پیوسته در بیت زیر با کدامیک از بیت‌های زیر یکی است؟
«مخور طعمه جز خسروانی خورش / که جان یابدت زان خورش پرورش»
الف) امشب ز غمت میان خون خواهم خفت / وز بستر عافیت برون خواهم خفت
ب) چون باده ز غم چه بایدت جوشیدن / با لشکر غم چه بایدت کوشیدن
- ۸ نقش ضمیر پیوسته را در بیت زیر بنویسید.
«مخور طعمه جز خسروانی خورش / که جان یابدت زان خورش پرورش»
- ۹ در عبارت «بس که خونش رفته بود از تن» ضمیر متصل «ش» چه نقشی دارد؟
- ۱۰ با توجه به بیت زیر ضمیر «ت» در «نبیندت» مضاف‌الیه کدام کلمه است؟
«تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر، چهر دل‌بند»
- ۱۱ نوع قرینه‌ی حذف را در جمله‌ی زیر مشخص کنید.
مطالعه‌ی آثار برجسته هرچه بیشتر، بهتر.

۱۲ هریک از عبارتهای زیر به کدام صفت خداوند اشاره دارد؟
الف) پرده‌ی ناموس بندگان به گناه فاحش نذرَد.
ب) باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده.

۱۳ در عبارت زیر بخش حذف شده و نوع قرینه آن را بنویسید.
«هرگز از دور زمان ننالیده بودم و روی از گردش آسمان درهم نکشیده.»

۱۴ سعدی در جمله زیر، به کدام صفت خداوند اشاره می‌کند؟
«وظیفه روزی به خطای منکر نبرد.»

۱۵ با توجه به عبارت «به جان شما، حسن دیروز آمد.» به پرسش‌ها پاسخ دهید.
الف) کدام قسمت حذف شده‌است؟
ب) نوع قرینه‌ی حذف چیست؟

۱۶ معنی عبارت زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.
وظیفه‌ی روزی خطای منکر نبرد.

۱۷ جابه‌جایی ضمیر متصل شخصی را در مصرع زیر تشخیص دهید و بنویسید.
«سرکش مشو که چون شمع از غیرتت بسوزد.»

۱۸ در عبارت زیر، نوع حذف را از داخل کمانک انتخاب کنید. (لفظی- معنوی)
حسن دیروز آمد. کی؟

۱۹ در جمله‌ی زیر، فعل حذف شده را بیابید. سپس بنویسید حذف به چه قرینه‌ای صورت گرفته است؟
از دوستم پرسیدم: از کتاب‌های تازه چه خبر؟

۲۰ عبارت زیر را به نثر روان، بازگردانی کنید.
تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته.

۲۱ بیت یا عبارت زیر را به نثر روان، بازگردانی کنید.
اطفال شاخ را به قُدمِ موسمِ ربیع، کلاه شکوفه بر سر نهاده.

۲۲ کدام گزینه با بیت «ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد» ارتباط معنایی دارد؟
الف) آن گه شد هم بی‌خبر هم بی‌اثر
ب) سحر با باد می‌گفتم حدیث آرزومندی
از میان جمله او دارد خبر
خطاب آمد که واثق شو به الطاف خداوندی

۲۳ عبارت زیر را به نثر روان برگردانید.
اطفال شاخ را به قُدمِ موسمِ ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده.

۲۴ در عبارت زیر، سعدی به کدام صفات خداوند اشاره می‌کند؟
خوان نعمت بی‌دریغش همه‌جا کشیده. پرده‌ی ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد.

۲۵ در جمله‌ی مرکب «هرچه ارزان‌تر، بهتر» چه بخش‌هایی حذف شده‌اند؟

۲۶ در عبارت زیر، چه بخشی حذف شده است و به چه قرینه‌ای؟
«بعدازظهری بود و هوا آفتابی و بچه‌ها سرشان گرم بود.»

۲۷ در عبارت زیر قسمت حذف شده را مشخص کنید. این حذف به چه قرینه‌ای است؟
«چه بهتر که شما این کار مهم را به عهده می‌گیرید.»

۲۸ منظور از «درخت گل» در عبارت زیر چیست؟
گفت: «به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم، دامنی پر کنم هدیه اصحاب را»

۲۹ معنی جمله‌ی زیر را بنویسید.
واصفان حلیه‌ی جمالش به تحیّر منسوب که: ما عرفناک حقّ معرفتک.

۳۰ بیت زیر با کدام بخش درس ارتباط معنایی دارد؟
گفتم این شرط آدمیت نیست مرغ تسبیح گوی و من خاموش

۱ به شیوه‌ی صمیمی و خودمانی (ص ۱۳)

۲ ح (تحیّر - فاحش - مفرّح)
ق (مستغرق - مراقبت - قربت)
ع (خلعت - ربیع - عصاره)

۳ قربت: نزدیکی - غربت: دوری / حیات: زندگی - حیا: محوطه / منسوب: نسبت داده شده - منصوب: گماشته

۴ (ب) یا (ما عرفناک حقّ معرفتک)، ص ۱۳

۵ شکرگزاری او موجب افزایش نعمت است. (۰/۵)

۶ الف) گفتمت ← به تو گفتم.
متمم

ب) هر چند لطیف عالم می‌خوانید ← مرا لطیف عالم می‌خوانید.
مفعول

ج) کارش ← کار او
مضاف‌الیه

د) که چون بینمش ← که او را بینم.
مفعول

۷ در بیت سؤال نقش ضمیر «ت» مضاف‌الیه است و در بیت «الف» نیز نقش «ت» پس از غمت (غم تو) مضاف‌الیه است. ولی «ت» در بیت «ب» نقش نهادی دارد. (بایدت ← تو باید)

۸ یابدت ← یابد + ت

جان یابدت زان خورش پرورش
↓
جان تو زان خورش پرورش یابد
مضاف‌الیه

۹ مضاف‌الیه (۰/۲۵)

۱۰ روی (۰/۲۵)

۱۱ معنوی (۰/۲۵)

۱۲ الف) ستارالعیوب بودن خداوند (۰/۲۵)

ب) فراگیری رحمت و لطف الهی (بخشندگی خداوند) (۰/۲۵) ص ۱

۱۳ حذف فعل اسنادی (بودم) (۰/۲۵) - قرینه لفظی (۰/۲۵) درس ۲۶ - ص ۱۸۲

۱۴ روزی‌دهنده بودن خداوند (رزاق بودن) (۰/۲۵) - ص ۱

۱۵ الف) فعل جمله‌ی پرکاربرد (قسم می‌خورم) (۰/۲۵) ب) معنوی (۰/۲۵)

۱۶ روزی و رزق مقرر آن‌ها را (۰/۲۵) با وجود خطاکار بودنشان (۰/۲۵) قطع نمی‌کند. (۰/۲۵)

۱۷ غیرت (۰/۲۵) بسوزد (۰/۲۵)

۱۸ لفظی (۰/۲۵)

۱۹ داری، قرینه‌ی معنوی.

۲۰ دانه‌ی خرمایی (۰/۲۵) با پرورش خداوند (۰/۲۵) درخت نخل بزرگی شده‌است. (۰/۲۵)

۲۱ بر سر شاخه‌های کوچک، (۵/۵) با فرا رسیدن فصل بهار (۵/۲۵) کلاهی از شکوفه گذاشته است. (۵/۲۵)

۲۲ گزینه‌ی الف پاسخ صحیح است. (۰/۵)

۲۳ با آمدن (۰/۲۵) فصل بهار (۰/۲۵) شاخه‌های درختان (۰/۲۵) پر از شکوفه می‌شوند (۰/۲۵)

۲۴ رزاق بودن، ستارالعیوب بودن

۲۵ فعل اسنادی (باشد و است)

۲۶ بود در جمله‌ی «هوا آفتابی [بود]» قرینه‌ی لفظی

۲۷ چه بهتر (است) که ... حذف به قرینه‌ی معنوی

است ← قسمت حذف شده

۲۸ یار، جمال حق

۲۹ عاشقان و توصیف‌کنندگان او در وصف زیبایی‌های او در مانده‌اند و به سرگشتگی نسبت داده شده‌اند که: آن‌گونه که باید تو را بشناسیم، نتوانسته‌ایم تو را بشناسیم.

۳۰ ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند

همه از بهر تو سرگشته و فرمان بردار

تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری

شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری